

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 21.3.2005 62. vuosikerta Numero 1 Sivu 11

Isomäki ja Lone täydentävät puna-apilavalikoimaa

Markku Niskanen ja Harri Huhta, MTT

Puna-apilan lajikevalikoima saa vahvistusta, kun vuonna 2004 lajikeluetteloon hyväksyttiin pohjalainen paikalliskanta Isomäki ja vuonna 2005 tanskalainen Lone.

Isomäki-apila on kotoisin Kortresjärveltä ja sen siementä on tuotettu alueella jo 1920-luvulta saakka. Lajikkeen sato on Bjurselen luokkaa, noin 10 % pienempi kuin Bettyn sato. II-viljelyvyöhykkeellä Isomäen sato on ollut hieman suurempi kuin Bettyllä, mutta pohjoisemmassa se on jäänyt toiseksi. Isomäen jälkikasvukyky on keskinkertainen, mutta talvenkestävyys hyvä.

Lone - satoisa uutuus

Lone on norjalaisesta aineistosta jalostettu erittäin satoisa tetraploidi lajike. Se on tuottanut II-vyöhykkeellä yli 10 % suuremman sadon kuin Betty. Lone on yhtä satoisa kuin virolaiset Ilte ja Varte. Lonen jälkikasvukyky on erinomainen. Lajike kärsii kuitenkin herkästi talvituhoista, joten se on jo IV-viljelyvyöhykkeellä Bettyn ja Bjurseleä heikkosatoisampi. Lajike sopii viljeltäväksi kahdella eteläisimmällä viljelyvyöhykkeellä sekä III-vyöhykkeen suotuisimmilla alueilla.

Ilte ja Varte ovat tetraploideja, satoisia lajikkeita Etelä-Suomeen. Lajikkeet ovat selkeästi satoisampia kuin Betty I- ja II-vyöhykkeellä, jossa talvituhot pysyvät kurissa. Tätä pohjoisempaan Betty on varmempi valinta viljelyyn. Aivan Etelä-Suomessa Varte on selkeästi satoisampi kuin Ilte. Jo III-vyöhykkeellä talvenkestävä Ilte menestyy hieman paremmin kuin Varte. Niiton jälkeen Varte kasvaa selvästi nykyisistä lajikkeista parhaiten.

Betty talvehtii hyvin

Ruotsalainen tetraploidi lajike, Betty, talvehtii selvästi parhaiten koko maassa. Tämä tulee esiin erityisesti IV- ja V-viljelyvyöhykkeellä, jossa se on ollut satoisin lajike. Bettyn ensimmäisen vuoden sato näyttäisi jäävän hieman pienemmäksi kuin satoisammilla puna-apiloilla, mutta toisena ja kolmantena satovuonna erot selvästi tasoittuvat.

Ruotsalainen Bjursele on eniten viljelty puna-apilamme. Sen talvenkestävyys ja satoisuus eivät kuitenkaan ole Bettyn luokkaa.

Ruotsalainen Jesper ja suomalainen Tapa ovat olleet Etelä-Suomessa selvästi heikkosatoisampia kuin eteläiset tyypit. Niiden talvenkestävyys on hyvä, joten ne ovat menestyneet pohjoisessa hieman paremmin kuin eteläiset tyypit. Siellä niiden sato jää kuitenkin pienemmäksi kuin Bettyn. Jesperin ja Tapan sato on pohjoisessa ollut Bjurselen luokkaa.

Jokioisten puna-apila on selvästi heikkosatoisampi kuin Betty. Kahdella eteläisellä viljelyvyöhykkeellä se on ollut hieman satoisampi kuin Bjursele, mutta pohjoisessa se on hävinnyt sille.

Parin viime vuoden aikana uusista lajikkeista vain Varten siementä on sertifioitu jonkin verran. Yli 70 % kaikesta markkinoilla olevasta puna-apilan siemenestä on ollut Bjurseleä. Seuraavaksi eniten siementä on ollut saatavilla Bettystä ja Jokioisten puna-apilasta. Myös Jesperin siementä on liikkunut jonkin verran markkinoilla.

Lisätietoja: markku.niskanen@mtt.fi
puh (06) 474 6403

Markku Niskanen

Puna-apilasta saatiin lisää vaihtoehtoja lajikkeisiin, kun lajikeluetteloon hyväksyttiin Isomäki ja Lone.

Puna-apilalajikkeet virallisissa lajikekokeissa vuosina 1997-2004.

Lajike	I		II		III		IV		V	
	Sato kg/ha	Talvituho %	Sato kg/ha	Talvituho %	Sato kg/ha	Talvituho %	Sato kg/ha	Talvituho %	Sato kg/ha	Talvituho %
Betty	6156 =100	2	6611 =100	7	6282 =100	16	5573 =100	11	4947 =100	15
Ilte	137	2	113	16	106	31	92	24	87	29
Lone			112	12	102	23	84	32		
Varte	164	2	112	19	101	41	70	37	77	24
Jesper	99	2	99	12	95	27	88	19	77	20
Tepa	106	1	94	16	94	26	78	19	77	19
Isomäki			107	12	82	25	77	12		
Bjursele	82	3	88	11	87	25	90	8	79	19
Jokioisten puna-apila	100	7	90	17	81	32	75	20	73	22
Hjan Venla	55	34	73	21	60	30	78	29		